

Naczelne Dowództwo W. P.
(Sztab Generalny).

Poczta polowa Nr. 53. 14. grudnia. 1920 r.

TAJNE

6294-2 aa
KSP

ODDZIAŁ II.

Ew/6. No 57914/II.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

w B e l w e d e r z e.

Do wiadomości przesyła się odpisy raportów Nr. 1308., 1309 i 1325 Attache wojskowego w Helsingforsie, zawierających sprawozdanie o sytuacji politycznej w Finlandji oraz informacje o organizacjach niemieckich i przedstawicieli niemieckim w Finlandji.

3 załączniki

Za zgodność:

I. Zast. Szefa Sztabu

K U L I N S K I m.p.

Generał - pporucznik.

w. z. dokonał
O t r z y m u j a: *[Signature]*

Adjutantura Generalna,
M.S. Wojsk. Oddz. II.
M.S. Zagranicznych.

NACZELNE DOWÓDZTWO WAJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L: Dz. 6294-2 dnia 26/XII 1920 r.
Załącz. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

90
A. P. W. P. dot. za Oddch II
Poczt. Pol. 53.

A. P. W. P. - - *4000*
Tel. z Petersburga 1 -
- z Rygi 1 -
Podch. Lit. 1 -

TAJNE

6294

Finl

Niemieckie organizacje w Finlandji

Obecnie w Finlandji istnieją następujące: Deutscher Verein, Deutsch-Finnischer Verein i Finlands Kämpfer.

DEUTSCHER VEREIN. Organizacja której członkami mogą być tylko Niemiecocy poddani. Posiada ustawę salegalizowaną 30 lat temu. D.V. jest organizacją wybitnie monarchiczną. Prezesem jest radca handlowy Albert Goldbäk-Löwe, vice prezesem Dr. Hermann Friedmann żyd z Rygi. D.V. asygnuje znaczne sumy na propagandę niemiecką.

DEUTSCH FIN.-VER.

Założony został w 1918 r. po zakończeniu wojny domowej w Finlandji przez oficerów niemieckich i Finnów - germanofilów. Posiada obecnie 500 członków. Prezesem jest W. Ruin, vice pr. wyżej wspomniany Goldbäk-Löwe. Członkami honorowymi są: Celnik, Hindenburg, Ludendorff i Höttsenderf. Należą do związku wszyscy prawie prof. uniwersytetu, Dr. nauczyciele szkół średnich, byli Niemcy szkół handlowych i szeregi aracji przeważnie większość jeńców m. inn. gen. Ignatius, gen. Alander, - (Minister wojny), gen. Gehlius gubernator Peczengi, mjr. Grippenberg. Związek wydaje w Peczengiu miesięcznik (Deutsch-Finnische-Brücke).

FINLANDS KÄMPFER.

Związek dla propagowania wpływów niemieckich w aracji. Siedziba w Peczengiu. Honorowy prezes Ludendorff. Związek posiada duży wpływ polityczny na kręgi jeńców w Helsingforsie. Którego prezesem jest mjr. Osch, a zarazem członkiem-korespondentem "FINLANDS-KÄMPFER". Korespondentem w Sztokholmie jest Radzewicz, główny agent propagandy niemieckiej.

Łączenia Niemców do opowiadania PEZZENGI.

Wiceburmistrz do opowiadania Peczengi
Gubernatorem Peczengi został mianowany gen. Helenius, członek DEUTSCH-FIN.-VEREIN

W najbliższych dniach ma tam wyjechać pułk. Ausfeld, dla objęcia dowództwa nadmiejscewym oddz. Skyddskåren. Historia Ausfelda jest następująca: 1915 r. jako Oberleutnant niemieckiej aracji otrzymał 27 baen jeńców-finsk. ochotników, z którym brał udział w walkach na łyskim frontie. W czasie wojny domowej w Finlandji Ausfeld z baronem przybył do Warszawy.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

I przez gen. Mannerhejma został wysłany pod Wyberg. Jego akcja tam była dwuznaczna i o jego stosunkach z bolszewikami został złożony raport gen. Mannerhejmowi, który jednak nie mógł go wykorzystać ponieważ Ausfeld pod "epieką" jęgerskiego komitetu. Po przybyciu Geltza, Ausfeld otrzymuje de wódctwo nad BERGSTRYGANS, w której oficerowie byli przeważnie z baenu Nr. 27. Z m.p. sztabu brygady z Vaasa, działał Ausfeld przeciw Mannerhejmowi i fińskim Ententefilem. Po klęsce Niemiec ponieważ Ausfeld nie zdążył uzyskać poddaństwa fińskiego wyjechał z Finlandji do Rygi dla spotkania z Geltzem. Nie sadzugo dzięki staraniom swych fińskich przyjaciół Ausfeld otrzymuje poddaństwo i przyjeżdża do Tammersforsu już jako instruktor w miejscowym Skyddskär. W kwietniu b.r. zostaje Ausfeld szefem sztabu u byłego dowódcy Skyddskär pułk. Essena. W czasie swego urzędowania zawarł z Niemiec wielu młodych oficerów na instruktorów Skyddskär. Niemców cywilnych obowiązani jako Finncy poddani do służby Skyddskär wysyłał na wschodnią granicę dając im oficerskie charge. Jego protegowani w Fischbach i Bagdad zu Kerdowa, których umieścił w Ministerstwie Wajny, zostali aresztowani za sprzedaż fińskich planów mobilizacyjnych. Ausfeld uzyskał ^{dla} nich pozwolenie na wolność, potem odesłani zostali do Niemiec.

Ausfeld skompletował się z sprawą ładunku broni (naboj, karabiny, ręczne granaty i miotacze min) - przybyłym na parowcu "Merkur z Lübeck", okazało się bowiem że ładunek nie jest przyznaczony dla armji fińskiej a wprost na imię Ausfelda, który jednak zaprzeczył temu i towar okazał się bez właściciela. Sąd orzekł że należy zwrócić go właścicielowi statku, który jednak domaga się zwrotu opłaty za przewóz i zaapelował do Wyższego Sądu, gdzie sprawa jeszcze nie była repatrywana. Prezydent Dr. Stöhlberg dowiedziawszy się o roli Ausfelda w tej sprawie zarządził usunięcia go z Sk Skyddskäru, co nastąpiło przez przyjęcie dymisji złożonej przez Ausfelda.

Obecnie Ausfeld jak widać z zamiarów wysłania go do Peczeni znemu wypłynął. Jedzie z nim tam letnik por. Goldbäck, i letn. kpt. Seeber, współzależiciel akc. tow. PROPAGANDA w którego pomieszczeniu odbywają się zebrania niemieckich agentów. W Peczenzie znajduje się obecnie 10 niemiec. inżynierów zajętych budową dróg i składów. Dr. Friedmann vice prezes. D.V. wyraził się niedawno że dzięki posiadaniu Peczeni, Finlandja z Niemcami wzmaga w swe ręce handel na Oceanie lodowatym.

J. Jozowski
ju R

Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.

№ 309

Helsingfors dn. 23 listopada 1920.

H. D. W. P. Szt. Gen. Oddz. II. 1
Del. N. D. W. P. w Rewlu. 1
Del. N. D. W. P. w Rydze. 1
Peseł Salelnicki. 1

TAJNE.

Do

Naczelnego Dowództwa W. P. Szt. Gen. Oddz. II.

Poczta Polewa 53

Rov
Peseł niemiecki w Finlandji

W tych dniach przybyć ma świąże mianowany przez rząd niemiecki Peseł do Helsingforsu. Jest nim Dr. Wallreth. Nominacja została go na stanowisku referenta w M. S. Z. w Berlinie. Jest on synem księgarza wydawcy w Berlinie. Pracował głównie w Lubecie, gdzie doszedł do stanowiska pierwszego urzędnika Izby Handlowej i gdzie otrzymał honorowy tytuł Syndyka. Napisał kilka książek poradowych z zakresu polityki komercyjnej. Dzienniki tutaj przypominają że jest on autorem projektu konwencji handlowej Niemiec ze Szwecją, Danją, Finlandją i Rosją. W czasie wojny pracował nad zbliżeniem Finlandji do Niemiec. Założył towarzystwo Fińsko-Niemieckie, dla podtrzymania stosunków handlowych Hanzy z Finlandją. Towarzystwo to jak podaje germanski "Hufvudsbladet" w czasie wojny poświęciło znaczne sumy na prawnik dla armji fińskiej w czasie jej walk wolnościowych. Dr. Wallreth za swoje usługi otrzymał fiński krzyż wolności. W Niemczech należał niegdyż do partji nacjonalnych liberałów, po której rozwiązaniu wstąpił do prawicy partji demokratów.

Nominacja Dr. Wallretha wskazuje debitnie na przygotowanie ze strony Niemiec do kampanji handlowej w Rosji tranzytem przez Finlandję do wojenności z Finlandją.

NACZELNE DOWÓDZTWO (SZTAB GENERALNY) Oddział Informacyjny	
Przyjane dn. 10. XII 1920.	EW.
57014/p Salomon	

Attaché Wojskowy

A. Tozick
pułk.

Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.
No 1325

Helsingfors dnia 29 listopada 1920.

N.D.W.P. Szt. Gen. Oddz. .... 4 egz.
Del. N.D.W.P. w "ewlu. .... 1. "
Del. N.D.W.P. w Rydze. .... 1. "
Peseż Sekelnicki ..... 1 "

TAJNE.

Do

Naczelnego Dowództwa W.P. Szt. Gen. Oddz.

P e c z t a P o l e w a 53

Raport Wojsk. Polityczny.

Sprawa sejuszu fińsko-polskiego. Fiński Peseż Gyllenbögel przybył tutaj z Warszawy dn. 22.11. p.r. Peseż Sekelnicki mu zakomunikował że miał przed wyjazdem rozmowę z "naczelnikiem" rządu że przyjechał dla omówienia sprawy sejuszu fińsko-polskiego. Po konferencjach z prezydentem Helst i przedstawicielami Ministerstwa naszymi następujące rozumowania: Finlandja uważa, iż jest jeszcze zbyt wczesną porą na omówienie skróconej, choć by tylko obywatelskiej, z Polską. Mianowicie polityka Polska ma być czynna w zakresie ustalonej: nie wiadomo jest, czy Polska zachęcać rząd rządu polskiego i prowadzić politykę pokojową, czy też się rzucić na nowe awantury wojenne. Można było wprowadzić przypuszczenie, że demokratyczne tendencje wezmą górę i nie pozwolą rozpanoszyć się u nas imperjalistom. Jednakże nadzieje te zawiodły i w stosunku do Litwy, szczególnie w sprawie Wileńskiej ujawniła się militarizm i tendencja awantur militarnych; pokojowy Rusk i jest imperjalistyczny, dzieje się Białe-Rus i krzywdzi Ukrainę; wszystkie te zawiązki się działy w interesie polskiej prawicy, i depokier trwał porozumienie prawicowe-lewicowe w polityce zagranicznej trudno jest ufać w pokojowe zamiary Polaków. Powyższe rozumowanie Gyllenbögela zrobiło przykre wrażenie na naszym Peseżu Sekelnickiego. Jak meldowałem w poprzednich raportach, tak i dziś musimy przestrzec przed zbyt otwartością Polaków w stosunku do Gyllenbögela który bezwarunkowo jej nadużył dla podniecenia nieufności Finów do naszego państwowego ustroju. W interwjuach swoich p.G. dobrze mówił o narodził się polski wojsku; ale odpowiedział tutaj, dziennikarzem przesadnie i niekier kursu polskiej, przesadnie skandaliczną u nas drożyzną z rozmyslną naiwnością że politycy Finlandji stawiają siebie za wzór działalności państwowej i publicznej.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

226

Nie powiedział natomiast p.G. tych rzeczy które jedynie mogłyby
wpłynąć dodatnio na ep/nję tut. o Polsce: nie o przemysle ani
reintegrację nie o komunikacjach ani organizację organizacyjnej.
W prywatnej rozmowie ze mną wyraził bezinteresowność w kwestji
obalenia tut. res.komitetu (Wrangla) - wejście w porozumienie
z przedstawicielami rosyjskiego komitetu w Warszawie (Darental i
Kewel). Również w kwestji Karelskiej. Żadnego znaczenia nie
nadaje konferencji przedstawicieli wojskowych w Rydze. Zaznaczył
że w razie ^{głębokiego} niedoszłoby do konkretnego porozumienia Fińsko-
Polskiego to opuścić Warszawę.

Kryzys niesterjalny. Meldowany w rad. edep. Nr 1301 z dn. 18/XI kryzys ministerjalny
zlikwidowany. Dnia 19. XIA 1918 b.r. prezes Ministrów Ehrlich
i jego koleżki dymisję oświadczyli, obejmując z powrotem urzędowanie.
Pewnym szybkim zlikwidowaniem kryzysu szukać należy w tem,
ż połączona opozycja prawicy i lewicy nie była zdolną do wy-
tworzenia rządu: w takim zaś razie musiałby powstać rząd
Lewicy wyłącznie z socjalistami co skomplikowałoby sprawy:
ratyfikacji traktatu i Ålandzkiego. Mniezą się jednak oznaki iż
obecny prawicowy centrowy rząd upada.

Ratyfikacja traktatu. Ratyfikacja Darspańskiego traktatu uległa zwłoce z powodu
kryzysu, a obecnie sprawy Ålandu. Mówcy zbliżeni do stronnictwa
ludowego wypowiedzieli zarówno w komisji jak i plenum sejmowi kry-
tykę faktu, że pokój zawierane oddzielnie od Polski. Należy prze-
puszczać iż bez żadnych większych trudności w początku grudnia
nastąpi ratyfikacja traktatu i Ålandzkiego. Momentem ostatecznym decydującym jest chęć
respekcji handlu z Rosją.

Sprawa Ålandu.

zabagnione konflikty z Szwecją i skomplikowana sprawa
wysp Ålandzkich weszła w stadium rozstrzygające z chwilą przy-
jazdu komisji ligi narodów do Helsingforsu, która obecnie bawi
tu. (Belgja bar. Beyens, Szwajcarja - Calender, Stany Zjednoczone
- Elkus.) Kompetencje i obowiązki komisji określi instrukcja
Rady, zgodnie z którą raport ^{si komisji} ma dostarczyć "przedstawie-
nie prepozycji, mogącej stworzyć w tej części świata przez
zarządzenia ostatecznej lub czasowej, warunkowo-pomyślne dla za-
chowania pokoju, z uwzględnieniem słusznym interesów wszystkich
zainteresowanych stron". Stan Ålandu: po odrzuceniu proponowanej

PLIUSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PLIUSKI
ARCHIVES
INSTITUTE
New York

przez Finlandję, autonomicznie wyspy rządzone są podobnie jak inne gubernatorstwa Finlandji. Ludność wykonuje prawa obowiązujące, temnietemniej Gub. Jsaksen w Aarjehamnie wraz z ogółem urzędników i nielicznym garnizonem fińskim są odosobnieni i znienawidzeni. Podrażnienie umysłów jest tak znaczne, iż fiński opiew w garnizonu wywołał protest ludności odbity w prasie. Opinia koł N.D. że sprawa Aland dla Finów jest identyczna, ze sprawą wiedeńską dla Polaków. ~~nie~~ otwarcie mówią że niezależnie od decyzji w sprawie Aland, zatrzymają go siałą bronią. W sprawie Karelskiej jak meldowałem w poprzednich raportach zgodnie z opinią Rosja zachowują rezerwę do odpowiedzi od N.D.

Słowa w sprawie wojennej jeśli w prywatnym porożeniu tak i istnieją rzeczy przyjęte

Attache Wojskowy

A. Polinski

pułk.

228